

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ
МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

№ 31 (20) 2018

ТОМ 1

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Внесений до переліку наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2013 № 1609)

Заснований в 2011 році

Виходить 4 рази на рік

Херсон • 2018 • № 31 (20) • Том 1

Засновник і видавець:

Херсонський національний технічний університет

Головний редактор

Савіна Галина Григорівна, д.е.н., професор, проректор
з наукової роботи ХНТУ МОН України.

Заступник головного редактора

Миколайчук Наталія Сергіївна, д.е.н., професор, директор
Центру післядипломної освіти ХНТУ МОН України.

Відповідальний секретар

Шандова Наталія Вікторівна, д.е.н., професор кафедри
менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.

Редакційна колегія:

- Савіна Г. Г.** (головний редактор), д.е.н., проф., проректор з наукової роботи ХНТУ МОН України.
- Димитрова Віолета Янева** доцент, доктор, проректор з міжнародної співпраці та зв'язків з громадськістю Варненського економічного університету, завідувач кафедри економіки та управління торгівлею, Болгарія.
- Шалва Гогіашвілі** доктор економіки Тбіліського державного університету ім. Іване Джавахішвілі, Грузія.
- Миколайчук Н. С.** (заступник головного редактора), д.е.н., проф., директор Центру післядипломної освіти ХНТУ МОН України.
- Шандова Н. В.** (відповідальний секретар), д.е.н., професор кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
- Коваленко М. А.** д.е.н., проф., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ МОН України.
- Лопушинський І. П.** д.н. з держупр., проф., завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування ХНТУ МОН України.
- Сарапіна О. А.** д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, аудиту і оподаткування ХНТУ МОН України.
- Сідельникова Л. П.** д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ МОН України.
- Ушкаренко Ю. В.** д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин ХДУ МОН України.
- Шарко М. В.** д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки ХНТУ МОН України.
- Софієнко А. В.** к.е.н., доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ МОН України.
- Шукліна В. В.** к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
- Вольвач І. Ю.** к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
- Набока Р. М.** к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
- Савін С. Ю.** к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ, №17449-6199Р**

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради

Херсонського національного технічного університету, протокол №2 від 12.10.2018 р.

Адреса: Україна, 73008, м. Херсон, Бериславське шосе, 24, Херсонський національний технічний університет,
редакції: редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції»
E-mail: cetrkmi@ukr.net
Телефон: (0552) 32-69-47

© Херсонський національний технічний університет, 2018

© Редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції», 2018

ЗМІСТ

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА.....	5
Білоус С.П., Мельниченко Г.М., Гончаренко М.Ф. РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ КЛАСТЕРІВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	5
Солоха Д.В., Бесякова О.В. ІННОВАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КЛАСТЕРНОЇ МОДЕЛІ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	11
Трапаїдзе С.М. РОЛЬ МАРКЕТИНГОВИХ СТРАТЕГІЙ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА В РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	16
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	24
Васильченко Л.С. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	24
Лісова О.В. МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: ДЕМАРКАЦІЙНІ КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ, СУТНІСТЬ, ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ, КЛАСИФІКАЦІЯ	29
Франів І. А., Карлова О. А., Панасюк В.М. МАРКЕТИНГОВА ТОВАРНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВ АПК ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	36
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА.....	42
Гончаренко І.Г., Слинько М.Ю. СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЯК НОВІТНИЙ ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	42
Дудяк Н.В. МЕХАНІЗМ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ.....	47
Капленко Г.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ.....	52
Коритний О.Г. ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	60
Носань Н.С., Гаврилюк О.В. КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	64
Середюк Т.Б. ОСОБЛИВОСТІ ДИФУЗІЇ ІННОВАЦІЙ У СЕКТОРІ ІКТ У КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ ДО ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	69
Гарафонов О.І. УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ: ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ РОЗВИТКУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	75
Пищенко О.В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	81
Селютін С.Т. МЕХАНІЗМ ІНСТИТУЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ.....	89
Тидір Н.А. УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У НАПРЯМІ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	97

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ 101

Бондаренко В.М., Лучин О.М. ПЕРШОЧЕРГОВІ ОРІЄНТИРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В УМОВАХ РОЗБУДОВИ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІІ.....	101
Голод А.П., Зибарєва О.В. МОДЕРНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	107
Горбань А.В. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ГІДРОТЕХНІЧНОГО БУДІВНИЦТВА НА ДНІПРІ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ (1950-1980 рр.).....	113
Жученко А.М. МІЖРЕГІОНАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ: ІНФОРМАТИЗАЦІЙНИЙ ТА ЛОГІСТИЧНО-РЕСУРСНИЙ АСПЕКТ.....	120
Шашина М.В. ІНСТРУМЕНТИ АКТИВІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА ЗАСАДАХ МЕРЕЖЕВИХ СТРУКТУР.....	125
Бабчинська О.І. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	130
Пінчук А.О. СТАЛІЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НА ЗАСАДАХ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ BLOCKCHAIN.....	136
Федоренко А.Є. КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	143
Іванова М., Грошелева О. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДІАГНОСТИКИ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	151
Коляденко О.Л., Іванченко В.О. ДРАЙВЕРИ ЛОГІСТИКИ, КЛАСТЕРНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ВРАХУВАННЯМ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ У ЛАНЦЮГАХ ПОСТАВОК.....	156
Кришталь Т.М., Якушева О.В., Новицька М.В. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ СУТНОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В РЕГІОНІ.....	163
Качала Т.М., Бондаренко В.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ: ІНСТИТУЦІЙНИЙ АСПЕКТ.....	167
Пархоменко Н.М. ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ ЯК БАЗОВА УМОВА ФОРМУВАННЯ, ОРГАНІЗАЦІЇ Й РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ РЕГІОНУ.....	173
Проскура В.Ф., Коляденко С.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В РЕГІОНІ.....	180
Думанська К.С. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТРАТЕГІЗАЦІЇ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВОЮ КОМПАНІЄЮ ЗА УМОВ НЕВИЗНАЧЕНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ОТОЧЕННЯ.....	185
Хачатрян В.В. ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	193

УДК 339.166.5

Проскура В.Ф.

*доктор економічних наук,
завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами
Мукачівський державний університет
м. Мукачево*

Коляденко С.В.

*доктор економічних наук,
професор кафедри комп'ютерних наук та економічної кібернетики
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця*

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В РЕГІОНІ

В статті розглянуто наукові теоретичні підходи до визначення поняття інтелектуальне підприємництво. Визначені основні відмінності інтелектуального підприємництва від просто підприємництва. Досліджено особливі риси регіональної підприємницької діяльності інтелектуалів. Проаналізовано основні ознаки інтелектуального підприємництва в регіоні.

Ключові слова: підприємництво, регіон, інтелектуал, інтелектуальне підприємництво, інновації.

Постановка проблеми. Вектор новітніх досліджень економічної науки направлений на визнання високої значимості інтенсивної інтелектуальної діяльності людини і її результатів (нове знання, економічно значима інформація) як першооснов забезпечення конкурентоспроможності сучасної економіки. В умовах триваючого осмислення ролі людини в економіці, найважливішим стратегічним ресурсом якої є знання, принципове значення набувають питання створення ефективно функціонуючої сфери інтелектуальної праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основоположні аспекти концепції інтелектуального підприємництва викладені в працях А.Р. Червілза, Ч.А. Салівана, С. Квятковського, Г.Н. Константинова, С.Р. Філоновича, Л. Едвінсона, Б.З. Мільнера. У даних роботах інтелектуальне підприємництво розглянуто в контексті мікроекономічних процесів як діяльність організації або окремих економічних агентів з метою ефективною і максимально швидкою капіталізації знань у виробництві інноваційних товарів і послуг.

Мета статті. Метою роботи є дослідження наукових підходів до визначення поняття інтелектуального підприємництва в регіоні.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Термін «інтелектуальне підприємництво» (intellectual entrepreneurship) був запропонований американськими вченими-економістами А.Г. Червілз та Ч.А. Саліваном в 2002 р. У своїй статті «Intellectual Entrepreneurship, a vision for graduate education» вони дотримуються думки, що «створення матеріального багатства є лише одним з приватних проявів підприємництва. Інтелект не може бути обмежений академічною науковою школою, а підприємництво - це не бізнес, це установка на оволодіння світом, це процес культурної інновації» [1].

Основою інтелектуального підприємництва в концепції А.Р. Червілза і Ч.А. Салівана виступають чотири ціннісних орієнтира: бачення та відкриття (vision and discovery), власність і відповідальність (ownership and accountability), інтегральне мислення і дія (integrative thinking and action), співпраця і взаємодія (collaboration and teamwork).

Особливим чином в зазначеній роботі представлений механізм реалізації даних ціннісних орієнтирів, що забезпечує більш ефективний обмін знаннями і більш широкий доступ до ресурсів.

Так, інтелектуальні підприємці перебувають в постійному пошуку нових нестандартних способів вирішення поставлених завдань в сфері своїх професійних компетенцій. Ці відкриття

розвивають бачення потенційних можливостей майбутнього зростання і їх можна порівняти з появою економічного передчуття і інтуїції. Індивід завжди залишається власником своїх знань, навичок, досвіду, здібностей, таланту, в процесі реалізації і використання яких набувається особливий «інструментарій», необхідний для реалізації ведення. Інтелектуальні підприємці генерують знання за допомогою механізму синергії, що дозволяє усунути перешкоду на шляху реалізації специфічних інтелектуальних потенціалів окремих особистостей, усунути обмеження у виробництві нових знань і домогтися більшого соціально-економічного ефекту. Співпраця і взаємодія є невід'ємними елементами синергетичного ефекту; працюючи спільно, індивіди організовують інтелектуальні спільноти, що складаються з різних мереж (дослідницькі центри, університети, дискусійні форуми, венчурні фонди, бізнес-інкубатори, наукові містечка і ін.), що дозволяють подолати більшість ресурсних обмежень.

Концепція інтелектуального підприємництва А.Р. Червілза і Ч.А. Салівана має певні шанси на те, щоб стати відправною точкою в розширенні неокласичного розуміння феномену підприємництва в економічній теорії. Беручи до уваги різні аспекти реалізації підприємницької функції - підприємництво як координація факторів виробництва, підприємництво як несення тягаря ризику, підприємництво як новаторство. Л.Р. Червілз та Ч.А. Саліван залишають за рамками вихідної домінанти передумову про максимізацію прибутку.

Мікроекономічний аспект максимізує поведінку по відношенню до показника прибутку, виділений як другорядний, може викликати ряд закономірних дискусій полемічного характеру, в першу чергу, пов'язаних з питанням про співвідношення трактування традиційного підприємництва і трактування інтелектуального підприємництва.

Традиційним є підхід, згідно з яким підприємництво розглядається як ініціативна, пов'язана з ризиком та відповідальністю, новаторська діяльність по виробництву товарів і послуг, здійснювана з метою отримання прибутку. При цьому цілком очевидно, що в умовах сучасної дійсності поняття традиційного підприємництва не змінює свій принциповий зміст внаслідок всеосяжної зміни соціально-економічних відносин, які складаються в світі. Невід'ємними характеристиками підприємницької діяльності нової економіки є ініціативність, відповідальність, нестандартність рішення, новаторство, творчість, передбачення, які враховуються і при тлумаченні інтелектуального підприємництва. Однак історично накопичений міжнародний досвід підприємницької діяльності переконливо свідчить про те, що прибуток як індикатор комерційного успіху не може бути абсолютно застосованим до дослідження інтелектуальної, новаторської діяльності. У зв'язку з цим абсолютно очевидно, що необхідно розглядати як самостійні поняття традиційного та інтелектуального підприємництва. Звідси і визнання в якості базової цінності інтелектуального підприємництва не економічного прибутку, а цінності людського капіталу, реалізації інтелектуальних здібностей особистості.

Даний висновок цілком узгоджується з визначенням інтелектуального підприємництва професора С. Квятковського, що є завідувачем першої університетської кафедри інтелектуального підприємництва при Академії підприємства та менеджменту імені Л. Козьмінського в Польщі. На думку С. Квятковського, інтелектуальне підприємництво необхідно сприймати як «виняткове, навіть екстремальне і ідеальне явище в сфері бізнесу, що розуміється як частина успішної підприємницької активності в сучасному суспільстві знань». У фокусі уваги інтелектуальних підприємців знаходяться два типи організацій: по-перше, «вони перетворюють традиційні некомерційні громадські організації, такі, як школи, вищі навчальні заклади, в ринкові підприємства» з позитивною динамікою конкурентного позиціонування; по-друге, вони «заснують або беруть під свій контроль типові комерційні підприємства сфери виробництва і торгівлі» [2].

Результати емпіричного дослідження, проведеного під керівництвом С. Квятковського свідчать про те, що унікальною особливістю інтелектуального підприємства є «інструментальний характер застосування знання» в якості стратегічного засобу, який слугує специфічним магнітом для залучення різноманітних ресурсів. Цілком очевидно, що позначена С. Квятковским тенденція перетворення знань у вирішальний фактор економічного розвитку постає глобальним феноменом сучасної дійсності.

Особливий інтерес викликає сформульований С. Квятковским образ інтелектуального підприємства який синтезований виходячи з таких особливих рис підприємницької діяльності інтелектуалів:

1. Інтелектуальні підприємці оперують в різних середовищах, сферах і тимчасових поясах, орієнтовані на формування складних комунікаційних зв'язків з партнерами і різноманітними соціальними інститутами.

2. Завдяки своїм знанням, уяві і здатності до абстрактного мислення підприємці - інтелектуали здатні об'єднати процес збору обробки і оцінки інформації з процесом розробки планів дій.

3. Здатність до вільного уявного переміщення в просторі та часі дозволяє інтелектуальним підприємцям оперувати «глобальними» категоріями, виявляти і використовувати можливості, що виникають за межами локального середовища.

4. Успіх інтелектуальних підприємців зумовлений здатністю створювати сприятливі умови, що виключають ймовірність прийняття невдалої стратегії. Ця здатність багато в чому обумовлена різнобічністю знань і незалежністю в прийнятті рішень.

5. Підприємці - інтелектуали сприймають свою роль як інтелектуальний виклик і ризиковану гру, які приносять їм інтелектуальне задоволення.

У дослідженні сутнісних основ інтелектуального підприємництва уваги заслуговує робота професорів Г.М. Константинова і С.Р. Філоновича. Розглядаючи інтелектуальне підприємництво як фактор конкурентної переваги в новій економіці, автори виділяють п'ять основних ознак інтелектуального підприємництва:

1) інтелектуальна безстрашність, яка пов'язана з наростанням складності знань і передбачає наявність здібностей до подолання важкого пізнання;

2) інформаційна грамотність, що виявляється в здатності швидко знаходити і обробляти необхідну інформацію;

3) толерантність до інформаційної надмірності і невизначеності, що вирішує проблему «інтелектуального безсилля»;

4) здатність породжувати нове знання;

5) мотивація до виробництва нового знання [3].

Орієнтація на розвиток зазначених ознак фактично означає формування індивідуальних критеріїв успіху особистості в умовах економіки знань.

В ряду аналізу ключових концепцій інтелектуального підприємництва необхідно звернути увагу на дослідницьку роботу Л. Едвінсона «Корпоративна довгота. Навігація в економіці, заснованій на знаннях» (2005).

На думку Л. Едвінсона, сучасне поняття інтелектуального підприємництва розвинулося з концепції організації, що навчається Дж.Б. Куїна і П. Сенга, в якій обґрунтовується той факт, що здатність до навчання і максимізації ціннісного потенціалу знань є ключовими факторами успіху [4].

Л. Едвінсон, один з найбільш відомих розробників категорії інтелектуального капіталу, стверджує, що «в даний час навколо знань виникають справжні громади. Для таких громад характерні вільні потоки знань - у всіх напрямках, цілодобово, на глобальному рівні. А підприємництво в області створення різних спільнот буде ще швидше розвиватися в цілу сферу поновлюваних товариств» [4].

Конкретизуючи найважливішу роль інтелектуального підприємництва в генерації і координації потоків знань, Л. Едвінсон звертається до аналізу досвіду передових компаній нової економіки. Так, у вартості таких компаній, як Ericsson і SAP частка матеріальних активів становить лише 5%, а ринкова вартість компанії Microsoft за останні кілька років перевищила її офіційну балансову вартість в 30 разів. На думку Л. Едвінсона, це є актуальним поданням значення інтелектуального капіталу як фактора розвитку інтелектуального підприємництва [4].

Важливо підкреслити, що інтелектуальне підприємництво досліджується в роботі Едвінсона, в основному, в напрямку глибинного вивчення суті саме інтелектуального капіталу, координаторами якого виступають підприємці нової економіки.

Акцентування уваги на інтелектуальному підприємництву робиться автором в контексті проблеми трансформації організації індустріального типу в компанію нової економіки, фокусом діяльності якої є «максимально швидка дистрибуція процесу навчання з метою капіталізації потенціалу знань» [4]. Це подання є істотним спрощенням розуміння сутності інтелектуального підприємництва як складного поліфункціонального об'єднання власників специфічних активів - інтелектуальних ресурсів.

На особливу увагу в вивченні інтелектуального підприємництва, на наш погляд, заслуговує колективна праця російських вчених під редакцією професора Б.З. Мільнера «Управління знаннями в інноваційній економіці» (2009). У даній роботі інтелектуальне підприємництво представлено в якості особливого інституту, що дозволяє суспільству «постійно ставити експерименти з новими видами товарів і послуг, методами управління, формами організації соціальних взаємодій, а також підтримувати необхідний рівень конкуренції. Саме з ним пов'язані всі процеси нововведень». Підприємець нової економіки «об'єднує ідеї вчених, розробки інженерів і перетворює їх в нововведення, тобто нові продукти і послуги, які прийняті ринком, масовим споживанням» [5]. При цьому особливо підкреслюється, що інтелектуальне підприємництво неможливо без об'єднання зусиль безлічі його суб'єктів - інноваційного бізнесу, дослідницьких університетів, наукових організацій, венчурних фондів, компаній IT-індустрії, «ангелів бізнесу» тощо. Важливе значення належить також інститутам державного регулювання і стимулювання інноваційної активності в економіці. Таким чином, прагнення інтелектуального підприємництва сконцентровані на таких сферах економічної та суспільної діяльності, для яких характерний високий рівень інформаційного та інтелектуального наповнення.

Все вищевикладене вказує на те, що основним принципом підприємництва нової економіки є розуміння ролі інтелектуальних ресурсів як джерел економічного зростання і процвітання. Інтелектуальні ресурси, власниками яких можуть бути як окремі індивіди і компанії, так і нації в цілому, є, по суті, мірилом конкурентоспроможності в економіці, заснованій на знаннях. Вже сьогодні можна виділити регіони, відомі світові своїми інтелектуальними ресурсами. Так, творчо мислячі фахівці в області інформаційних технологій в найбільшій мірі сконцентровані в Силіконовій долині. «Такі колосальні «поклади» таланту - не просто формальна мережа, скоріше вона є неформальною, і вона створить атмосферу творчості, яка йде на благо всім працюючим там компаніям» [6]. Перелік вдалих інтелектуальних спільнот можна продовжити прикладами «Масачусетського дива», французького технополісу «Дорога високих технологій» («Route olc»), японського наукового міста Кейхана, «Дубайського Інтернет Міста» («Dubai Internet City»).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Зазначені вище підходи цілком можуть розглядатися як найважливіші теоретичні першооснови дослідження інтелектуального підприємництва. Разом з тим, критичний огляд поглядів на роль і розуміння інтелектуального підприємництва наочно свідчить про відсутності комплексного дослідження даного феномена, що включає визначення методологічних підходів до аналізу його сутнісних основ. Цілісне дослідження інтелектуального підприємництва могло б стати адекватним фундаментом формування інститутів інтелектуального підприємництва, виявлення існуючих в організації нових інституційних форм взаємодії інтелектуальних підприємців з метою розвитку і зміцнення основ економіки знань.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Cherwilz A.R., Sailivan Ch.A. Intellectual Entrepreneurship. A vision For graduate education / Change. November/Decernber 2002 [Електронний ресурс]. Режим доступа: lilliisr.vvvetispacK.titexab.edu/cher.vilz/wvVAV.Ie/aarticles.lilml.
2. Квятковський С. Интеллектуальное предпринимательство и стабильное экономическое развитие в постсоциалнстческих странах Европы // Проблемы теории и практики управления. 2002. №3. С 16.
3. Константинов Г., Филонович С. Интеллектуальное предпринимательство, или принципы обретения конкурентного преимущества в новой экономике. // Harvard Business Review (русское издание), октябрь, 2005 г., с. 48-57.
4. Эдвинссон Л. Корпоративная долгота. Навигация в экономике, основаной на знаниях. М.: ИНФРА-М, 2005. – С. 135-136.
5. Управление знаниями в инновационной экономике: Учебник / Под. ред. Б.З. Мильнера. М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2009. С. 290.
6. Андриссеп Л., Тиссеп Р. Невесомое богатство. Определите стоимость вашей компании в экономике нематериальных активов / Пер. с англ. М.: ЗЛО «Олимп Бизисс», 2004. С. 15.

Проскура В.Ф., Коляденко С.В.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕГИОНЕ

В статье рассмотрены научные теоретические подходы к определению понятия интеллектуальное предпринимательство. Определены основные различия интеллектуального предпринимательства от просто предпринимательства. Исследованы особые черты региональной предпринимательской деятельности интеллектуалов. Проанализированы основные признаки интеллектуального предпринимательства в регионе. Доказано, что основным принципом предпринимательства новой экономики является понимание роли интеллектуальных ресурсов как источников экономического роста и процветания. Интеллектуальные ресурсы, владельцами которых могут быть как отдельные индивиды и компании, так и нации в целом, являются, по сути, мерилем конкурентоспособности в экономике, основанной на знаниях.

Ключевые слова: предпринимательство, регион, интеллектуал, интеллектуальное предпринимательство, инновации.

Proskura V.F., Kolyadenko S.V.

THEORETICAL FOUNDATIONS OF INTELLECTUAL MANAGEMENT IN THE REGION

The article considers scientific theoretical approaches to the definition of intellectual entrepreneurship. The main differences between intellectual entrepreneurship and just entrepreneurship are identified. The special features of regional business activity of intellectuals are investigated. The main features of intellectual entrepreneurship in the region are analyzed. It is proved that the main principle of entrepreneurship of the new economy is to understand the role of intellectual resources as sources of economic growth and prosperity. Intellectual resources, which can be owned by individuals and companies and the nation as a whole, are, in essence, a measure of competitiveness in a knowledge-based economy.

Key words: entrepreneurship, region, intellectual, intellectual entrepreneurship, innovations.